

ANASINIFLARI BÖLÜMÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ

OKUL ÖNCESİ DÖNEM
GELİŞİM ÖZELLİKLERİ
4-5 YAŞ

Gelişim değerlendirilen bir durumun, işin, zamanlara (dönemlere) bölünmesi ve her bir zamanın bir önceki zamana göre farklılıklar göstermesi demektir. İnsanların hiyerarşik bir gelişim sırası vardır her çocuk bu sırayı izler. Bir sonraki basamağa geçmek için içinde bulunduğu zamanın özelliklerini tamamlamış olması gerekir. **Çocukların hepsi gelişimsel sırayı takip ederler ancak hızları zamanları ve dereceleri birbirlerinden farklıdır.** Anne

babaların çocuklarına karşı tutumlarını en iyi şekilde belirleyebilmeleri için, onların içinde buldukları gelişim dönemlerinin özelliklerini bilmeleri gerekmektedir.

4-5 Yaş Gelişim Özellikleri

Çocuğun Zihinsel Gelişimi

- ❖ Başkalarının aynı nesneyle ilgili farklı bakış açıları olabileceğini fark etmeye başlarlar. 4 yaştan sonra bu kavram gelişir.
- ❖ Her gün evde kullanılan eşyalarla ilgili bilgileri artar.
- ❖ Nesnelere geometrik özelliklerine (kare, daire, üçgen gibi) göre ayırabilirler.
- ❖ En büyükten en küçüğe doğru nesnelere sıralayabilirler.
- ❖ En az 4 ana rengi (mavi, sarı, kırmızı, yeşil) doğru söyleyebilirler.
- ❖ 10 veya daha fazla sayıdaki nesneyi sayabilirler.
- ❖ Zaman kavramını anlamada artış gösterirler. Okul öncesi dönemde, çocuklar günlerin sabah, öğlen ve akşam olarak zamanlara bölündüğünü, yılda 4 mevsim bulunduğunu bilirler. Haftanın bazı günlerini bilebilirler. Zamanın, saat ve dakikalara bölündüğünü anlarlar.
- ❖ Günlük zaman aralıklarının (rutinlerin) sırasını anlarlar. Örneğin, öğle yemeğinden önce kahvaltı edilir gibi.
- ❖ Bilerek yalan söyleyebilirler. Çocukların başkalarını kandırma becerisini ne zaman geliştirdikleri konusunda fikirler çelişkilidir. Bazı araştırmacılar, çocukların 3 yaşta bu beceriye sahip olduklarını söylerler ancak çoğu bilerek yalan söylemenin 4 ve 5 yaştan önce gelişmediğini ifade ederler.

Çocuğun Zihinsel Gelişimini Desteklemek İçin Neler Yapılabilir?

- ❖ Sıralama, sınıflandırma becerisini artırmak amacıyla oyunlar oynanabilir
- ❖ Kitap okurken resimlere bakmasını ve yorumlamasına imkân sağlamak gerekir
- ❖ Evde kullanılan eşyalar ile ilgili sohbet edip görevleri sorulabilir
- ❖ Merak duygusunu geliştirecek ve bilgiye ulaşacak yollar öğretilebilir.
- ❖ Sayı saymayı geliştirmek için oyunlar oynanabilir. Somut kavramlardan ve nesnelere dayanarak öğrenilebilir.
- ❖ Zaman kavramı ile ilgili konuşmalar yapılabilir. Birçok yapılan işi zamanla ifade ederek zamanı etkili kullanma algısı geliştirebilir

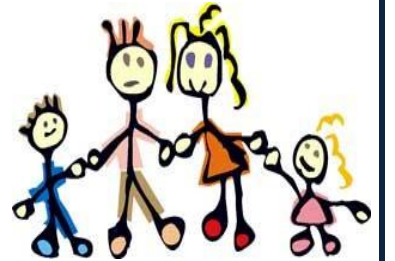

Çocuğun Dil Gelişimi

- ❖ Kardeşlerinin isimlerini söyleyebilirler.
- ❖ Adreslerini söyleyebilirler.
- ❖ 6 kelimedenden oluşan, karmaşık cümlelerle konuşurlar.
- ❖ Bu yaşta dil becerileri oldukça zenginleşir. Dildeki tüm sesleri çıkartabilirler. Kelime hazineleri 1500 kelimeye çıkar.
- ❖ Uzun hikâyeler anlatabilirler.
- ❖ Günlük olayları, rüyalarını, hayallerini paylaşırlar.
- ❖ Dinledikleri hikâyeyi hatırlayabilirler.

Çocuğun Dil Gelişimini Desteklemek İçin Neler Yapılabilir?

- ❖ Kardeşlerinin isim, soyadlarını ve kendi adreslerini öğrenmelerine yardımcı olun. Sorular sorun. Cevapları tekrarlamalarını isteyin.
- ❖ Kelime hazinesini genişletmek için yeni kelimeler öğrenmeleri sağlanabilir.
- ❖ Daha önce okuduğunuz hikâyeye ile ilgili sorular sorarak hatırlamasını teşvik edin. Kitabın resimlerine bakmasını sağlayın.
- ❖ Yazma ve okumanın günlük hayatta ne kadar önemli olduğunu gösterin. Etraftaki yazılı malzemelere dikkatini çekin. Ne amacı olduğunu söyleyin.
- ❖ Televizyon izlerken birlikte olun. Gördüklerinizle ilgili konuşun.
- ❖ Kitaptan zevk almasını sağlayın. Bunun için kitaplara kendi ulaşabileceği bir kitaplık yapın. Kitap okuma, şarkı söyleme, kelime oyunları oynama ve çocukla konuşma, kelime hazinesinin gelişmesine yardımcı olacaktır

Çocuğun Bedensel Gelişimi

- ❖ Bir önceki döneme göre oldukça farklılaşmıştır. Bedensel olarak güçlü ve yetkindir. birçok hareketi sporu yapabilir. Koordinasyonu çok daha iyidir.
- ❖ Üçgen, kare ve diğer geometrik şekilleri kopyalayabilirler.
- ❖ İnsan resmi çizebilirler ve vücudunda bazı detaylar olabilir.
- ❖ Tuvalet ihtiyaçlarını karşılayabilirler. Tuvalet temizliğini yaparlar, sifonu çekip, ellerini yıkarlar ve kurularlar
- ❖ Bisiklete binebilirler.
- ❖ Zıplar, takla atar, sallanır, tırmanırlar.
- ❖ Salıncakta sallanır. Kolayca ve güvenli zıplar, tırmanır, sallanırlar.
- ❖ Çatal kaşık kullanmanın yanı sıra bıçak kullanmayı deneyebilirler.
- ❖ Ağzılarını, burunlarını temizlerler. Dişlerini fırçalayabilirler Saçlarını tarayabilirler.
- ❖ Bazı kıyafetleri Yardımsız giyinebilir ve soyunabilirler
- ❖ Gece tuvaletlerini kontrol edebilirler.
- ❖ Nesnelerin etrafında koşar ve zıplarlar.
- ❖ Küçük boncukları ipe dizebilirler.

Çocuğun Bedensel Gelişimini Desteklemek için Siz Neler Yapabilirsiniz?

- ❖ Belirli bir yükseklikten atlama oyunları oynaması için fırsat verin. Ortamı, düşmesine ve bir yerini incitmesine fırsat vermeyecek şekilde düzenleyin.
- ❖ Nesnelerin etrafında farklı şekillerde koşmasını sağlayın ve yapılanlar hakkında konuşun. Örneğin, hızlı-yavaş koşma, ileri-geri, gürültülü-sessiz gibi.
- ❖ Çeşitli şekil ve renkteki küçük boncuklardan bilezik kolye yapmasını sağlayın.
- ❖ Geometrik şekillerle ilgili faaliyetler yapın. Sizin kâğıda çizdiğiniz bir geometrik şekli çocuğunuzun da yapmasını isteyin.
- ❖ Her bir geometrik şeklin ne olduğunu öğretin ve sonra sorun.
- ❖ Sık sık parka götürün ve parktaki aletleri kullanarak büyük kas gelişiminin desteklenmesini sağlayın. Parkta salıncığa biner, kaydırdan kayar, aynı zamanda diğer çocuklarla bir araya gelirler.

Çocuğun Sosyal-Duygusal Gelişimi

- ❖ Arkadaşları gibi olmak isterler, düşüncelerini, davranışlarını etkilenir ve onlar gibi olmak isterler.
- ❖ Arkadaşlarını memnun etmeye çalışırlar.
- ❖ Gerçekle, hayali birbirinden ayırt edebilirler. Gerçekle uydurma arasındaki farkı öğrenmeye başlarlar. İkisi arasında gidip gelirler ancak 3 yaşındaki gibi kafaları karışmaz.
- ❖ Dans etmekten şarkı söylemekten ve oynamaktan hoşlanmaya başlarlar.
- ❖ Kurallara daha fazla uyarlar.
- ❖ 5 yaşına yaklaşırken çocuklar basit bir ahlak duygusuna sahiptirler. İyi ve kötü kavramlarını keşfetmeye çalışırlar. Anne babayı memnun etmek için ve cezadan kaçmak için katı bir

şekilde kurallara uyarlar. Sonuçlar her şeyden daha önemlidir. Değerli bir şeyi kırdıklarında kendilerinin kötü olduğunu düşünürler (kaza bile olsa). Kaza ile kötü davranış arasındaki farkı anlamalarına yardımcı olunması gerekir.

- ❖ Bazen talepkâr, bazen de işbirlikçi olurlar. Aile kurallarına uymayabilirler, anne veya bakıcılarını rahatsız etmek için kötü davranabilirler, kaba konuşabilirler. Kötü davranışlar, küçük yaşlardaki sınırları test etmeden farklı olarak bu dönemde bilinçli yapılır.
- ❖ Bu değişimlere rağmen, çocuklar anne veya kendilerine bakan kişiyi memnun etmeye çalışırlar. Bunu yapmak için belli şeyleri yapmaları gerektiğini belli şekilde davranmaları gerektiğini bilirler.

Çocuğun sosyal-duygusal Gelişimini Desteklemek İçin Neler Yapılabilir?

- ❖ Duygularını ifade etmelerine yardımcı olmak gerekir
- ❖ Kurallı yaşam becerilerini öğrenmelerine desteklemek gerekir.
- ❖ Süper kahramanlarla ilgili oyunlar oynanabilir.
- ❖ Arkadaşlarını sık sık eve davet etmelerine izin verin.
- ❖ Grup oyunlarını artırmak ve işbirliğine sevk etmek gerekir
- ❖ Özgürlüklerini sizin koyduğunuz sınır çerçevesinde oluşturmalarını sağlayın
- ❖ İsteklerini ertelemesini bazen de gerçekleştiremeyeceğini öğretmeye çalışın.

ÖZBAKIM BECERİLERİ

- ❖ Günlük işlerde sorumluluk alır ve bunları yerine getirir.
- ❖ Kendi kendine giyinir, soyunur.
- ❖ Ayakkabılarını giyer ve bağcıklarını bağlar.
- ❖ Saçlarını tarar, Elini, yüzünü yıkar, Dişlerini fırçalar
- ❖ Yemeğini kendi başına yer.
- ❖ Tuvalet gereksinimini kendi başına karşılar.
- ❖ Yemek araç gereçlerini (çatal-bıçak vb.) yetişkin gibi kullanır.
- ❖ Temizlikle ilgili malzemeleri doğru kullanır

HER ÇOCUK BİR DÜNYADIR...

İlkay GÜN
Anasınıfları Bölümü
Psikolojik danışmanı